

Päiväys
26.1.2022

Diaarinumero
22161/03.04.04.04.16/2021

Vastaanottaja
Savonlinnan kaupunki

Muutoksenhaun alainen päätös
Ympäristöministeriö, 30.09.2021, VN/20232/2021

Valittaja
Erkki Kososen kuolinpesä, Mikko Kosonen

VASTINEPYYNTÖ

Vastaanottajalle varataan tilaisuus vastineen antamiseen Erkki Kososen kuolinpesän valituksen sekä Ympäristöministeriön asiassa antaman lausunnon johdosta. Vastineen toimittamisen yhteydessä pyydetään mainitsemaan asianne diaarinumero 22161/2021.

Vastine on annettava hallinto-oikeudelle viimeistään 25.2.2022. Vastineen antamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Vastineen voi toimittaa sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Sähköinen asiointipalvelu on tarkoitettu kansalaisille, yrityksille ja yhteisöille, ei viranomaisten käyttöön. Vastineen liitteenä lähetettävät mahdolliset liitetiedostot tulee yksilöidä nimeämällä ne tarkasti asiakirjan sisällön mukaisesti. Liitetiedoston nimestä tulee myös selvittää kyseisen asiakirjan laatimispäivämäärä. Lisätietoja sähköisten asiakirjojen nimeämisestä on osoitteessa <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/sahkoinenasiointipalvelu/hallinto-jaerityistuomioistuintenasiointipalvelu.html>

Vastineen voi toimittaa myös postitse, lähetin välityksellä, sähköpostilla tai telekopiona.

Teille voidaan pyynnöstänne myös lähettää kopioita asiakirjoista. Tämän oikeudenkäyntiasian muihin asiakirjoihin on mahdollista tutustua Itä-Suomen hallinto-oikeuden asiakaspalvelussa sopimalla asiasta puhelimitse ennen saapumista.

LIITTEET

Jäljennös valituskirjelmästä

Jäljennös lausunnosta sekä luettelo lausunnon liitteenä olevista asiakirjoista

Eevaleena Matinlassi

lainkäyttösihteeri

Valitus Ympäristöministeriön päätökseen perustaa Savonlinnan kansallinen kaupunkipuisto

päätös: Ympäristöministeriö 30.9.2021 VN/20232/2021

Vaatus:

Ympäristöministeriön päätös kumotaan lain vastaisena ja asia palautetaan Savonlinnan kaupungin uudelleen valmisteltavaksi niin, että kansallinen kaupunkipuisto käsittää vain Savonlinnan kaupungin keskusta- aluetta lähiympäristöineen ja tilaamme kuuluva Virtasaari poistetaan kansallisen kaupunkipuiston alueesta.

Valittaja:

Erkki Kososen kuolinpesä, tila Papinniemi 740-501-7-209

puolesta: Mikko Kosonen
Rastaantie 16
26100 Rauma
puh 358503589266
mikkoek.kosonen@dnainternet.net

Valituksen laati:

Matti Kautto
johtava asiantuntija, Maankäyttöpalvelut Kautto
Kankolankatu 6A15
15950 Lahti
puh 358400493709
matti.kautto1@outlook.com

Valituksen perusteet:

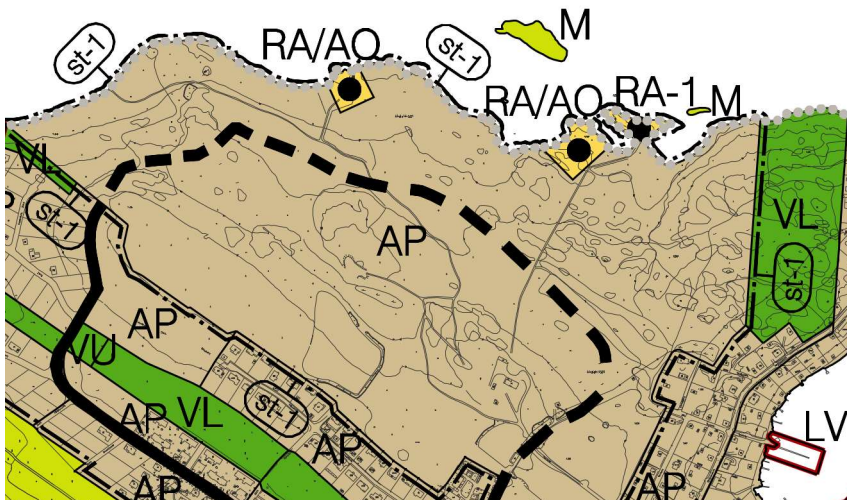
Kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta on säädökset Maankäyttö- ja Rakennuslain (MRL) luvun 9 pykälissä 68§ ja 69§. Ympäristöministeriön päätös on näiden säädösten vastainen:

1. Savonlinnan kansallinen kaupunkipuisto on ulotettu kauas Savonlinnan kaupunkimaisesta ympäristöstä ja on siten 68§:n 1 momentin vastainen. Luoteessa on esim. kansalliseen kaupunkipuistoon liitetty Linnasaaren kansallispuistoon kuuluva Seurasaari, joka on linnuntietä noin 20 km etäisyydellä Olavinlinnasta. On lain vastaista, että kansallispuistoon kuuluva alue liitetään kansalliseen kaupunkipuistoon. Kansallispuistot perustetaan lailla. Ei ole lain mukaista, että kansallispuiston suojelua ja käyttöä ohjataan eri menettelyllä, kansallisen kaupunkipuiston säädöksin.

Lisäksi on huomattavaa, että Linnasaaren kansallispuisto on liitetty kansalliseen kaupunkipuistoon ilman, että asiasta on pyydetty Kansallispuistoa hallinoivan Metsähallituksen lausuntoa ja suostumusta. Asia on lainvastaisesti valmisteltu ja päätös tulee siksi kumota ja palauttaa uudelleen valmisteluun.

Lain tarkoittama kaupunkimainen ympäristö, johon liittyy historiallisia ominaispiirteitä ja kaupunkikuvallisia arvoja ulottuu luoteen suunnassa Savonlinnassa enintään 4 km etäisyydelle Olavinlinnasta.

2. Lain 68§ 2 momentin mukaan ” Kansalliseen kaupunkipuistoon voidaan osoittaa alueita, jotka tämän lain mukaisessa kaavassa on osoitettu puistoksi, virkistys- tai suojelualueeksi, arvokkaaksi maisema-alueeksi tai muuhun kansallisen kaupunkipuiston tarkoituksen kannalta sopivaan käyttöön”. Kuitenkin kansallispuistoon on liitetty tilaamme kuuluva saari, Virtasaari. Saareen ei ole kohdistettu mitään edellä mainittuja suojelu tai virkistystoimia. Savonlinnan keskustaajaman länsiosien yleiskaavassa alue on osoitettu M eli maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi:

Ote Savonlinnan keskustaajaman länsiosien yleiskaavasta vuodelta 2007. Virtasaari on merkitty vaalean vihreällä ja kaavamerkinnällä M.

3. Lain 68§ 3 momentin mukaan yksityisiä maa-alueita voidaan osoittaa omistajan suostumuksella. Suostumusta emme ole antaneet. Päinvastoin mielipiteessämme 17.1.2020 kansallisen kaupunkipuiston suunnitelmasta vastustimme kansallisen kaupunkipuiston ulottamista tilamme edustan alueille.

Vastineessa kuolinpesän mielipiteeseen, antoi Kaavoituspäällikkö Päivi Behm väärää tietoa, kun hän toteaa:

”Erkki Kososen kuolinpesän omistama alue ei kuulu kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen”

Ote kaupunkipuiston kartasta osoittaa, että Virtasaari kuuluu kansalliseen kaupunkipuistoon:

Maastokartta osoittaa, että Virtasaari kuuluu tilaamme:

Edellä sanottuun viitaten vaadimme, että Ympäristöministeriön päätös kumotaan lain vastaisena ja asia palautetaan Savonlinnan kaupungin uudelleen valmisteltavaksi niin, että kansallinen kaupunkipuisto käsittää vain Savonlinnan kaupungin keskusta-aluetta lähiympäristöineen ja tilaamme kuuluva Virtasaari poistetaan kansallisen kaupunkipuiston alueesta

Valituksen laati Erkki Kososen kuolinpesän puolesta

Lahdessa 9.11. 2021

Matti Kautto

Liitteet:

1. Valtakirja
2. Valtakirja perikunta
3. YM päätös 30.9.2021
4. Valitusosoitus
5. Päätöksen tiedoksianto (ym.fi/savonlinna)
6. Keskustaajaman länsiosien osayleiskaava
7. Kartta Papinniemen tilasta
8. Kartta Kaupunkipuiston alue
9. Kaavoituspäällikkö Päivi Behmin allekirjoittamaton vastine esitettyihin lausuntoihin ja mielipiteisiin

2022-01-21

VN/20232/2021
VN/20232/2021-YM-4

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Ympäristöministeriön lausunto Itä-Suomen hallinto-oikeudelle Erkki Kososen kuolinpesän valituksesta koskien ympäristöministeriön päätöstä 30.9.2021 Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta

Itä-Suomen hallinto-oikeus on 21.12.2021 päivätyllä kirjeellään (dnro 22161/03.04.04.16/2021) pyytänyt ympäristöministeriötä antamaan lausuntonsa Mikko Kososen Erkki Kososen kuolinpesän puolesta 9.11.2021 tekemän valituksen johdosta.

Valitus koskee ympäristöministeriön päätöstä Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta, 30.9.2021, VN/20232/2021. Valittaja on valituksessaan katsonut, että ympäristöministeriön Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston perustamispäätöksessä puiston raja-
aus on ulotettu kauas Savonlinnan kaupunkimaisesta ympäristöstä ja on siten maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:n 1 momentin vastainen. Valittaja on lisäksi katsonut, että Erkki Kososen kuolinpesän tilaan kuuluvaan Virtasaareen ei ole kohdistettu maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:n 2 momentissa edellytetyjä suojelu- tai virkistystoimia. Lisäksi valittaja toteaa, että Erkki Kososen kuolinpesä ei ole antanut maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:n 3 momentissa tarkoitettua suostumusta Virtasaaren osoittamiseksi kansalliseen kaupunkipuistoon.

Valittaja vaatii, että ympäristöministeriön päätös kumotaan lain vastaisena ja asia palautetaan Savonlinnan kaupungin uudelleen valmisteltavaksi niin, että kansallinen kaupunkipuisto käsittää vain Savonlinnan kaupungin keskusta-
aluetta lähiympäristöineen ja Erkki Kososen kuolinpesän Papinniemen tilaan 740-501-7-209 kuuluva Virtasaari poistetaan kansallisen kaupunkipuiston alueesta.

Ympäristöministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Keskeinen lainsäädäntö asiassa

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 69 §:n mukaan kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta päättää ympäristöministeriö. Puisto voidaan perustaa kunnan hakemuksesta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 7
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

kirjaamo.ym@gov.fi

Lain 68 §:ssä säädetään kansallisen kaupunkipuiston perustamisedellytyksistä.

Mainitun pykälän 1 momentin mukaan kaupunkimaiseen ympäristöön kuuluvan alueen kulttuuri- tai luonnonmaiseman kauneuden, luonnon monimuotoisuuden, historiallisten ominaispiirteiden tai siihen liittyvien kaupunkikuvallisten, sosiaalisten, virkistysellisten tai muiden erityisten arvojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi voidaan perustaa kansallinen kaupunkipuisto. Pykälän 2 momentissa säädetään kansalliseen kaupunkipuistoon osoitettavan alueen maankäytöstä ja 3 momentissa maanomistuksesta. Toisen momentin mukaan kansalliseen kaupunkipuistoon voidaan osoittaa alueita, jotka kyseisen lain mukaisessa kaavassa on osoitettu puistoksi, virkistys- tai suojelualueeksi, arvokkaaksi maisema-alueeksi tai muuhun kansallisen kaupunkipuiston tarkoituksen kannalta sopivaan käyttöön. Pykälän 3 momentin mukaan puistoon osoitetaan ensi sijassa kunnan, valtion tai muun julkisyhteisön omistuksessa olevia alueita. Muita alueita puistoon voidaan osoittaa omistajan suostumuksella. Omistajan suostumus ei kuitenkaan ole tarpeen, jos puiston perustamispäätöksessä tai hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei anneta aluetta koskevia 70 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä. Kyseisen pykälän mukaan kansallisen kaupunkipuiston perustamispäätökseen voidaan kunnan suostumuksella ottaa alueen olennaisten arvojen säilyttämiseksi tarpeellisia määräyksiä. Muut alueen hoidon ja käytön kannalta tarpeelliset määräykset annetaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa, jonka kunta laatii. Hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelun tulee tapahtua vuorovaikutuksessa niiden tahojen kanssa, joiden oloihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa. Hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksyy ympäristöministeriö. Kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluvan alueen kaavoituksessa ja muussa alueeseen vaikuttavassa suunnittelussa ja päätöksenteossa on otettava huomioon puistoa koskevat määräykset.

Asian taustaa

Erkki Kososen kuolinpesä omistaa noin 53 hehtaarin laajuisen Papinniemen tilan 740-501-7-209 Savonlinnan kaupungissa Haapaveden rannassa. Noin 100 metrin päässä Papinniemen maa-alueesta sijaitseva 2100 m² laajuinen Virtasaari sisältyy Papinniemen tilaan.

Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston hakemusluonnos oli kaupungissa nähtävillä 17.12.2019-17.2.2020 ja aiheesta järjestettiin yleisötilaisuus 15.1.2020. Erkki Kososen kuolinpesä jätti hakemusluonnoksen nähtävilläoloaikana 17.1.2020 asiasta mielipiteen (Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 8). Mielipiteessä Erkki Kososen kuolinpesä totesi, että kuolinpesän tilan rannan vesialue oli suunniteltu osaksi kansallista kaupunkipuistoa. Kuolinpesä katsoi, että Savonlinnan kaupungin hakemusluonnos ei ollut maankäyttö- ja rakennuslain mukainen, koska puistoon oli otettu laajat yksityisessä omistuksessa olevat vesialueet ja puisto ulottui yli 30 km etäisyydelle Savonlinnan kaupunkimaisesta ympäristöstä Haapaveden, Pienen Haukiveden ja Haukiveden vesi- ja ranta-alueille. Kuolinpesän mukaan nämä vesialueet eivät olleet lain edellyttämiä puisto-, virkistys- tai suojelualueita. Kuolinpesä katsoi mielipiteessään, että kansallisen kaupunkipuiston perustaminen vesialueille vaikeuttaisi ranta-alueiden käyttöä. Kuolinpesä totesi vastustavansa kansallisen kaupunkipuiston ulottamista Haapaveden vesialueille.

Savonlinnan kaupungin kaavoituspäällikkö Päivi Behmin laatimassa vastineessa Erkki Kososen kuolinpesän antamaan mielipiteeseen (Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 9) todettiin, että Erkki Kososen kuolinpesän omistama alue ei kuulu kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen. Hevonniemen Natura-alueen vesialue tulee nykyisin kuolinpesän omistuksessa olevan alueen rajalle. Vastineen mukaan vesialueen käyttöön ei tulisi muutosta kansallisen kaupunkipuiston myötä eikä rajauksella olisi merkitystä kuolinpesän omistaman Papinniemen alueen mahdolliseen kaavoittamiseen tai rakentamiseen. Tavanomaisia laiturirakenteita olisi edelleen kaupungin rakennusjärjestyksen puitteissa mahdollisuus toteuttaa vesialueelle.

Lausuma esitetystä selvityksestä

Valittajan 8.12.2021 Itä-Suomen hallinto-oikeudelle antamassa vastineessa ympäristöministeriön selvityksen johdosta perikunta totesi olettaneensa, että päätöksen valitusajaksi on sama kuin päätöksen nähtävilläoloaika eli ympäristöministeriön julkaisemassa kuulutuksessa todettu aika 1.10.2021 - 9.11.2021. Näin perikunta päätyi siihen, että valituksen jättäminen 9.11.2021 oli mahdollista. Valittajan mukaan ympäristöministeriön kuulutuksen ja valitusosoituksen välillä oleva ero on ympäristöministeriön virhe ja kansalaisen on voitava luottaa ympäristöministeriön antaman tiedon oikeellisuuteen.

Ympäristöministeriö toteaa, että ympäristöministeriön tiedoksiannossa ilmoitetun nähtävilläoloajan ja valitusosoituksen mukaisen valitusajan välillä on ollut yhden päivän ero. Ympäristöministeriö ei vastusta valituksen tutkimista, vaikka se on saapunut valitusosoituksen mukaisen valitusajan päättymisen jälkeen.

Ympäristöministeriön vastaus valittajan valituksessa esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin

Ympäristöministeriö toteaa ensinnä, että ympäristöministeriön päätös voi vaikuttaa valittajan etuun, oikeuteen tai velvollisuuteen vain siltä osin, kun päätös vaikuttaa valittajan omistaman kiinteistön käyttöön tai arvoon. Valituksessa on esitetty perusteita, jotka eivät siihen liity, kuten kansallisen kaupunkipuiston alueen maantieteellinen laajuus, kansallispuistoon sisältyvän osan sisällyttäminen sekä Metsähallituksen osallistaminen päätöksentekoon. Näiltä osin valitus tulisi jättää tutkimatta. Lisäksi ympäristöministeriö toteaa, että valittajan vaatimus asian palauttamisesta Savonlinnan kaupungin valmisteltavaksi ei perustu lakiin, koska päätös on valmisteltu ympäristöministeriössä. Päätös Savonlinnan kaupungin esityksestä ympäristöministeriölle on jo lainvoimaisesti ratkaistu.

1a) Kaupunkimainen ympäristö

Valittaja esittää, että Savonlinnan kansallinen kaupunkipuisto on ulotettu kauas Savonlinnan kaupunkimaisesta ympäristöstä ja on siten maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:n 1 momentin vastainen. Valittaja tuo esimerkkinä esiin luoteessa kansalliseen kaupunkipuistoon liitetyn Linnansaaren kansallispuistoon kuuluvan Seurasaaressa, joka sijaitsee noin 20 kilometrin etäisyydellä Olavinlinnasta. Valittaja katsoo, että lain tarkoittama kaupunkimainen ympäristö, johon liittyy historiallisia ominaispiirteitä ja kaupunkikuvallisia arvoja, ulottuu luoteen suunnassa Savonlinnassa enintään 4 kilometrin etäisyydelle Olavinlinnasta.

Ympäristöministeriö toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslaki ei ota kantaa siihen, millä etäisyydellä kaupunkikeskustasta alueen tulisi sijaita alueen osoittamiseksi kansalliseen kaupunkipuistoon. Ministeriö toteaa, että alueen maantieteellinen etäisyys kaupunkikeskustasta ei ole peruste sen arvioimiseen, kuuluuko alue mainitun lain 68 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla kaupunkimaiseen ympäristöön ja täyttääkö se siten kansallisen kaupunkipuiston perustamisedellytykset. Kansallisiin kaupunkipuistoihin on sisällynyt merkittäviä, ei kaupunkimaisia elementtejä jo ensimmäisenä vuonna 2001 Hämeenlinnaan perustetusta kansallisesta kaupunkipuistosta alkaen. Hämeenlinnan kansalliseen kaupunkipuistoon sisältyy laaja metsäalue Aulangon itäpuolella. Vuonna 2017 perustetun Kuopion kansallisen kaupunkipuiston suurin osa on arvokasta sisämaan suurjärviluontoa ja alueen eteläisin kärki sijaitsee noin 20 kilometrin päässä Kuopion satamasta. Sisämaan vesistö ja arvokas saaristo on tämän kansallisen kaupunkipuiston erityispiirre.

Ympäristöministeriön päätöksessä (s. 2-3) on kuvattu Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston ominaisuuksia ja roolia Suomen kansallisten kaupunkipuistojen verkostossa. Savonlinna on luonteeltaan linna- ja norppasaaristokaupunki. Kaupunki on saanut alkunsa Olavinlinnan viereen syntyneestä asutuksesta, ja kaupungin vaiherikkaasta sotahistoriasta kertovat alueella säilyneet historialliset puolustusvarustukset ja hylt. Saimaan saarille ja rannoille rakentuneen kaupungin alueesta lähes 40 % on vesialuetta, ja veden läheisyys on vaikuttanut monin tavoin kaupungin syntyhistoriaan, teollistumiseen, liikenteeseen, maisemaan, luontoon sekä kulttuuriin. Saimaan vesiliikenne on merkittävä osa Savonlinnan kaupungin teollistumisen historiaa ja nykypäivää. Kaupungin kulttuurin kehityksestä kertovat lisäksi Pienen Haukiveden rantojen arvokkaat kartanomiljööt sekä kaupungin saariston rikas mökkikulttuuri. Yksi merkittävistä Savonlinnan erityisistä arvoista on uhanalainen, vain Saimaalla tavattava saimaannorppa (*Pusa hispida saimensis*), joka on sopeutunut elämään kaupunkimaisessa ympäristössä ihmisasutuksen lähellä.

Valittajan näkemyksen mukaan kaupunkimainen ympäristö ulottuisi Savonlinnassa luoteen suunnassa enintään 4 km etäisyydelle Olavinlinnasta. Tämä näkemys ei perustu sen enempää lainsäädäntöön kuin valmisteluaineistoonkaan. Valittajan esittämän etäisyyden ulkopuolella sijaitsevat valtaosa Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston osa-alueesta 6 (Pieni Haukiveden saaristo) sekä luoteisimmat osat Putkinotko ja Rauhanlinna osa-alueesta 7 (Putkinotko, Rauhalinna, Tynkkylänjoki ja Haapalahti) (Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 7). Ympäristöministeriön päätöksen osassa 5 (s. 3-4) sekä yksityiskohtaisemmin päätöksen liitteenä olevan Savonlinnan kaupungin hakemuksen luvussa 11 (s. 59-76) on osa-alueittain kuvattu niitä erityisiä arvoja, joiden perusteella alueet on osoitettu osaksi Savonlinnan kansallista kaupunkipuistoa. Ympäristöministeriön päätöksessä edellä mainittua osa-aluetta 6 sekä Putkinotkoa ja Rauhanlinnaa osa-alueesta 7 kuvataan seuraavasti:

Pieni Haukiveden saaristo: *"Haukivesi on keskeistä saimaannorpan elinaluetta. Hevonniemen ja Linnansaaren Natura-alueilla on saimaannorpan elinalueiden ohella merkittäviä lehtokasvillisuuden keskittyviä, jyhkeitä metsiä sekä edustavaa suurjärvien saaristoluontoa. Kellarpellon Pitkäniemi on*

myös tärkeää virkistys- ja ulkoilualueetta. Niinisaassa on lisäksi muinaisjäänneksenä Kustaan sodan aikaiset puolustusvarustukset.”

Putkinotko, Rauhanlinna: *”Putkinotko tunnetaan savonlinnalaislähtöisen kirjailijan Joel Lehtosen kesäpaikkana. Rauhanlinna puolestaan on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, jonka vuonna 1900 rakennettu, tyylipiirteiltään poikkeuksellinen huvila on historiansa aikana toiminut muun muassa loma-asuntona, radiokuunteluasemana ja ilmavalvonnan tukikohtana sekä matkailukäytössä.”*

Pienen Haukiveden saaristo on osoitettu Savonlinnan kansalliseen kaupunkipuistoon ennen kaikkea sen luonnon monimuotoisuuteen, erityisesti saimaannorppaan ja metsäluontoon, liittyvien erityisten arvojen perusteella. Saaristo sisältyy suurelta osin Hevonniemen (FI0600171) sekä aivan kansallisen kaupunkipuiston luoteisrajalla Linnansaaren (FI0500002) Natura 2000 -alueisiin, jotka ovat saimaannorpan tärkeitä elinalueita. Kansallisen kaupunkipuiston raja-alueen luoteisosissa perustuu Haukiveden - Haapaveden osayleiskaavan (2001) suojelualuemerkintöihin (SL), minkä perusteella myös Linnansaaren kansallispuistoon kuuluva Seurasaari on osoitettu osaksi kaupunkipuistoa (Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 2D).

Merkittävien luontoarvojen lisäksi Pienen Haukiveden saaristossa on myös maisemallisia, virkistysellisiä ja historiallisia arvoja. Hevonniemen eteläpuolinen Käänneimen arvokas maisema on osoitettu Haukiveden - Haapaveden osayleiskaavassa (2001) maisemallisesti arvokkaaksi alueeksi (ma) (hakemuksen liitteet 2D ja 4). Käänneimen itäpuolella Niinisaarten Kustaan sodan aikaiset puolustusvarustukset puolestaan kertovat kaupungin sotahistoriasta. Lisäksi Pienen Haukiveden saariston läpi kulkee laivaväylä Savonlinnasta pohjoiseen Linnansaaren ja Koloveden kansallispuistoihin ja väylän varrella Pieni Haukiveden pohjoisosassa Seurasaassa ja Hietasaassa on Metsähallituksen ylläpitämät retkisatamat (hakemuksen liite 5). Kellarpellon Pitkäniemi on puolestaan virkistysellisesti arvokas ja sen länsiosa on osoitettu asemakaavassa puistoksi (VP) ja itäosa Länsiosan osayleiskaavassa virkistysalueeksi (VL) (hakemuksen liite 2C).

Putkinotko ja Rauhanlinna ovat molemmat kaupunkikuvallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä. Putkinotko on kirjailija Joel Lehtosen omistama maatila, joka on Haukiveden - Haapaveden osayleiskaavassa (2001) osoitettu matkailupalvelujen alueeksi (RM). Kaavassa pihapiirin rakennukset on suojeltu (SR) ja alueen ympäristö on merkitty kaupunki- tai kyläkuvallisesti arvokkaaksi alueeksi (sk) (Hakemuksen liite 2D). Rauhanlinnan rakennettu kulttuuriympäristö on valtakunnallisesti merkittävä ja sen useita arkkitehtonisia tyylejä yhdistelevä huvila puukujanteineen on myös edellä mainitussa kaavassa suojeltu (SR). Myös Rauhanlinnan ympäristö on kaavassa osoitettu kaupunki- tai kyläkuvallisesti arvokkaaksi alueeksi (sk) (Hakemuksen liite 2D). Kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen on sisällytetty Putkinotkon kaavoilla säilytettävät alueet, Rauhanlinnan valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö sekä maisemallisesti yhtenäisen kokonaisuuden muodostavat ranta-alueet.

Ympäristöministeriö on perustamispäätöstä tehdessään arvioinut Pienen Haukiveden saariston kuuluvan sen luonto- ja virkistysellisten arvojen, Savonlinnan kaupungille ominaisen Saimaan järvi- ja saaristomaiseman, kaupungin sotahistoriasta kertovien muinaisjäänneiden sekä kaupungin kehityshistorian kannalta merkittävän ja yhä aktiivisen vesiliikenteen puolesta maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla kaupunkimaiseen ympäristöön. Samoin ympäristöministeriö on arvioinut Putkinotkon ja Rauhanlinnan kuuluvan mainitussa lainkohdassa tarkoitettulla tavalla kaupunkimaiseen ympäristöön niiden historiallisten ominaispiirteiden, kulttuuristen, kaupunkikuvallisten ja maisemallisten arvojen nojalla. Siten kyseiset alueet täyttävät maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyt edellytykset kuulumisesta kaupunkimaiseen ympäristöön ja perusteet alueiden osoittamiseksi Savonlinnan kansalliseen kaupunkipuistoon ovat olleet päätöksen tekohetkellä olemassa riippumatta maantieteellisestä etäisyydestä kaupunkikeskustaan.

1b) Kansallispuistoon kuuluvan alueen osoittaminen kansalliseen kaupunkipuistoon

Valittaja pitää lain vastaisena, että lailla perustettuun kansallispuistoon kuuluva alue on liitetty kansalliseen kaupunkipuistoon, ja että kansallispuiston suojelua ja käyttöä ohjataan eri menettelyillä, kansallisen kaupunkipuiston säädöksiin. Ympäristöministeriö toteaa, että tältä osin päätös ei liity valittajan etuun, oikeuteen tai velvollisuuteen ja pelkästään tällä perusteella valittajalla ei olisi asiassa valitusoikeutta.

Ministeriö toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslaki ei estä muulla lailla suojellun alueen osoittamista kansalliseen kaupunkipuistoon. Kansallispuistoon kuuluva ja kansalliseen kaupunkipuistoon sisällytetty Seurasaaren alue sisältää maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:n 1 momentissa tarkoitettuja erityisiä luonnon monimuotoisuuteen liittyviä arvoja. Alue kuuluu myös edellä tarkastelluin perustein lainkohdan edellyttämällä tavalla kaupunkimaiseen ympäristöön. Lisäksi alue on osoitettu Haukiveden - Haapaveden osayleiskaavassa (2001) suojelualueeksi (SL). Siten alue on lain 68 §:n

2 momentissa tarkoitetulla tavalla kaavassa osoitettu kansallisen kaupunkipuiston tarkoituksen kannalta sopivaan käyttöön. Lain 68 §:n 3 momentin mukaan puistoon osoitetaan ensi sijassa kunnan, valtion tai muun julkisyhteisön omistuksessa olevia alueita. Kansallispuistoon kuuluva alue on kokonaisuudessaan valtion omistuksessa. Maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:n edellytykset Seurasaaren osoittamiseksi Savonlinnan kansalliseen kaupunkipuistoon ovat siten olemassa.

Linnansaaren kansallispuisto on perustettu lailla eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (634/1956) ja sitä on laajennettu lailla eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi (674/1981). Linnansaaren kansallispuistossa kielletyistä ja sallituista toimista säädetään eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista annetussa asetuksessa (932/1981). Edellä mainitut lait ja asetus säätelevät Linnansaaren kansallispuiston hoitoa ja käyttöä ja Seurasaaren osoittaminen Savonlinnan kansalliseen kaupunkipuistoon ei aiheuta tähän muutoksia.

1c) Metsähallituksen osallistaminen

Valittaja katsoo asian olleen lainvastaisesti valmisteltu, koska Linnansaaren kansallispuiston liittämisestä kansalliseen kaupunkipuistoon ei ole pyydetty kansallispuistoa hallinnoivan Metsähallituksen lausuntoa ja suostumusta. Ympäristöministeriö toteaa, että tältä osin päätös ei liity valittajan etuun, oikeuteen tai velvollisuuteen ja pelkästään tällä perusteella valittajalla ei olisi asiassa valitusoikeutta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:n 3 momentissa omistajan suostumusta alueiden osoittamiseksi kansalliseen kaupunkipuistoon edellytetään silloin, kun kyseessä on muu kuin kunnan, valtion tai muun julkisyhteisön omistuksessa oleva alue ja puiston perustamispäätöksessä tai hoito- ja käyttösuunnitelmassa annetaan kyseistä aluetta koskevia 70 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä. Koska kansalliseen kaupunkipuistoon osoitettu kansallispuiston alue on valtion omistuksessa, omistajan suostumus ei ole ollut lain 68 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla tarpeen.

Ympäristöministeriö toteaa kuitenkin, että Metsähallitus on ollut tietoinen asian valmistelusta ja sitä on Savonlinnan kaupungin esitystä valmisteltaessa kuultu. Savonlinnan kaavoituspäällikkö Päivi Behmin ympäristöministeriölle 10.1.2022 antaman selvityksen mukaan kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen luonnoksesta ja Savonlinnan keskustaajaman strateginen yleiskaava vuoteen 2040 - kaavaluonnoksesta on ollut yleinen kuulutus Itä-Savossa 17.12.2019 ja aineisto on ollut nähtävänä kaupungintalolla ja kaupungin kotisivuilla 17.12.2019 – 17.2.2020. Selvityksen mukaan Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen luonnoksesta pyydettiin lausunnot valtion viranomaisista Etelä-Savon ELY-keskukselta, Etelä-Savon maakuntaliitolta ja Museovirastolta.

Selvityksen mukaan Metsähallitus on ollut tietoinen Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen etenemisestä ja rajauksista. Metsähallitus kutsuttiin kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen nähtävilläoloaikana 29.1.2020 järjestettyyn viranomaisten työpalaveriin kansallisesta kaupunkipuistosta ja Savonlinnan keskustaajaman strategisesta yleiskaavasta 2040. Molempien hankkeiden aineisto oli Metsähallitukselle ennakoon tutustuttavissa. Metsähallituksen edustaja ei osallistunut palaveriin, mutta kommentoi aineistoa etukäteen sähköpostitse. Sähköpostissa Metsähallituksen edustaja esitti vain strategista yleiskaavaa koskevia muutosehdotuksia.

Kaavoituspäällikkö Päivi Behmin selvityksen mukaan Metsähallitus ja Savonlinnan kaupunki ovat myös tehneet yhteistyötä kansalliseen kaupunkipuistoon liittyen. Metsähallituksella on käynnissä Unescon luonnonperintökohteen selvitys Saimaalle (2021 – 2024). Savonlinnan kaupunki on ollut mukana selvityksen kokouksissa ja seminaareissa. Kaavoituspäällikkö Päivi Behmin selvityksen mukaan kansallinen kaupunkipuisto on nähty Metsähallituksen puolelta Saimaan luonnonperintökohteen hakemusta tukevana päätöksenä ja toimenpiteenä. Lisäksi Savonlinnan kaupungin Luonto-Saimaa -hankkeeseen osallistuu myös Metsähallituksen asiantuntijoita. Yksi hankkeen toimenpiteistä koskee Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston matkailullista kehittämistä.

2) Virtasaari

Valittaja katsoo, että kansalliseen kaupunkipuistoon osoitettuun, valittajan omistamaan tilaan kuuluvaan Virtasaareen ei ole kohdistettu maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:n 2 momentissa mainittuja suojelu- tai virkistystoimia. Valittaja toteaa, että Savonlinnan keskustaajaman länsiosien yleiskaavassa (2007) Virtasaari on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M).

Virtasaari on sisällytetty Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen osana laajempaa Haapaveden ja Pienen Haukiveden saaristomaiseman ja -luonnon erityisten arvojen kokonaisuutta. Virtasaari ei kuulu Hevonniemen Natura 2000 -alueeseen, mutta se sijaitsee keskeisellä paikalla Natura 2000 -alueeseen kuuluvien vesialueiden ympäröimänä. Ympäristöministeriön päätöksessä

(s. 1) Savonlinnan kaupungin hakemuksen aluetta kuvaavassa kohdassa todetaan seuraavasti: *"Kansalliseksi kaupunkipuistoksi haetaan Savonlinnan kaupungin kaupunginosissa Keskusta (1,2), – sijaitsevia alueita ja rakennuksia sekä saaria ja vesialueita, joilla kaupunki katsoo olevan joko sellaisinaan tai sijaintinsa puolesta kokonaisuuden osana maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:ssä tarkoitettuja erityisiä arvoja."*

Virtasaaren sisällyttäminen kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen on yhdenmukainen ratkaisu muiden vastaavien pienten saarten kohtelun kanssa. Kansalliseen kaupunkipuistoon on Virtasaaren tavoin osoitettu myös muita yksityisomistuksessa olevia pienialaisia Pienen Haukiveden saaria ja luotoja, jotka eivät kuulu Hevonniemen Natura 2000 -alueeseen, mutta jotka sijaitsevat Natura 2000 -alueen sisäosissa ja jotka on kaavassa osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi (M). Näihin lukeutuvat esimerkiksi kaksi nimetöntä saarta Torakkaluotojen itäpuolella, Munaluoto sekä Virtasaaren itäpuolella Paskosaaren ympärillä olevat luodot (M). Kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen on sisällytetty myös kaupungin omistama Nuottasaari, joka ei sisälly Natura 2000 -alueeseen ja joka on kaavassa osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Ympäristöministeriö on päätöstä tehdessään arvioinut näillä saarilla olevan keskeisten sijaintiensa puolesta Pienen Haukiveden saariston kokonaisuuden osana maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:n 1 momentissa tarkoitettuja erityisiä arvoja. Sen sijaan kooltaan suurimmat kesämökkikäytössä ja yksityisomistuksessa olevat Pienen Haukiveden saaret eli Lääväsaari, Kyyrösaari, Pieni Suottasaari ja Iso Suottasaari oli Savonlinnan kaupungin hakemuksessa rajattu kansallisen kaupunkipuiston ulkopuolelle. Kaupungin omistuksessa olevat Pihlajaveden puoleiset kesämökkisaaret oli Savonlinnan kaupungin hakemuksessa esitetty sisällytettävän kansalliseen kaupunkipuistoon osana Saimaan kesämökkikulttuuria. Ympäristöministeriö piti kaupungin hakemuksen mukaista linjausta hyväksyttävänä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:n 2 momentin mukaan kansalliseen kaupunkipuistoon voidaan osoittaa alueita, jotka tämän lain mukaisessa kaavassa on osoitettu puistoksi, virkistys- tai suojelualueeksi, arvokkaaksi maisema-alueeksi tai muuhun kansallisen kaupunkipuiston tarkoituksen kannalta sopivaan käyttöön. Ministeriö katsoo, että kyseinen lainkohta ei ota tarkemmin kantaa siihen, mitkä muut kaavamerkinnot tai -määräykset puiston, virkistys- tai suojelualueen ja arvokkaan maisema-alueen lisäksi täyttävät edellytyksen kansallisen kaupunkipuiston tarkoituksen kannalta sopivasta käytöstä. Rakennuslainsäädännön uudistamista koskevan hallituksen esityksen (HE 101/1998) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan lain 68 §:n 2 momentin osalta seuraavasti: *"Kansalliseen kaupunkipuistoon osoitettavien alueiden tulisi jo kaavoissa olla osoitettu sellaiseen käyttöön, joka tukee puiston perustamisen tarkoitusta."* Kansallinen kaupunkipuisto perustetaan mainitun lain 68 §:n 1 momentin mukaan erityisten arvojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi. Siten kaavamerkinnot, jotka tukevat kyseisten erityisten arvojen säilyttämistä ja hoitamista, täyttävät lain 68 §:n 2 momentin edellytyksen.

Ympäristöministeriö on perustamispäätöstä tehdessään katsonut, että Virtasaaren osoitus kaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi tukee riittävällä tavalla kansallisen kaupunkipuiston erityisten arvojen säilyttämistä ja hoitoa ja täyttää siten maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:n 2 momentin edellytyksen. Virtasaari ei itsessään sisällä sellaisia erityisen merkittäviä luontoarvoja, joiden suojelu kaavoituksella olisi katsottu tarpeelliseksi. Virtasaaren käyttö maa- ja metsätalousvaltaisena alueena voi jatkua nykyisellään merkittävästi heikentämättä saaren sijaintiin perustuvaa arvoa osana Haapaveden ja Pienen Haukiveden saaristomaiseman ja -luonnon erityisten arvojen kokonaisuutta.

3) Virtasaaren omistajan suostumus

Valittaja perustelee muutוסvaatimustaan sillä, että Erkki Kososen kuolinpesä ei ole antanut maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:n 3 momentin mukaista suostumusta kuolinpesän maa-alueen (Virtasaaren) osoittamiseksi kansalliseen kaupunkipuistoon. Valittajan mukaan kuolinpesä oli päivittäin 17.1.2020 antamassaan mielipiteessä vastustanut kansallisen kaupunkipuiston ulottamista kuolinpesän omistaman tilan edustan vesialueille. Lisäksi valittajan mukaan Savonlinnan kaupungin vastineessa kuolinpesän mielipiteeseen annettiin virheellinen tieto toteamalla, että Erkki Kososen kuolinpesän omistama alue ei kuulu kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen, sillä Papinniemen tilaan kuuluva Virtasaari sisältyy rajaukseen.

Ympäristöministeriö toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain 68 §:n 3 momentin mukaan omistajan suostumus yksityisen alueen osoittamiseksi kansalliseen kaupunkipuistoon ei ole tarpeen, jos puiston perustamispäätöksessä tai hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei anneta aluetta koskevia 70 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä. Ympäristöministeriön päätöksen yhteydessä annettiin kaupunginhallituksen suostumuksella yksi lain 70 §:ssä tarkoitettu määräys (Ympäristöministeriön päätöksen s. 9). Tämä määräys ei koske Virtasaarta, eikä sitä koskevia muitakaan määräyksiä päätöksessä annettu. Näin ollen lain 68 §:n 3 momentissa tarkoitettu omistajan suostumus Virtasaaren osoittamiseksi kansalliseen kaupunkipuistoon ei ole ollut tarpeen. Hoito- ja

käyttösuunnitelmaa Savonlinnan kansalliselle kaupunkipuistolle ei ole vielä laadittu. Valittajan omistamaan alueeseen kohdistuvia määräyksiä ei hoito- ja käyttösuunnitelmassakaan voida, eikä myöskään ole tarpeen antaa.

Virtasaaren sisällyttäminen kansalliseen kaupunkipuistoon ei aiheuta muutoksia alueen käyttöön. Virtasaaren sekä kansallisen kaupunkipuiston rajauksen ulkopuolelle sijoittuvan muun Papinniemen tilan alueen käyttöä ohjaa jatkossakin alueiden kaavoitus. Virtasaaren ja sitä ympäröivän vesialueen sisällyttäminen kansalliseen kaupunkipuistoon ei aiheuta valittajan alueiden käyttöä ohjaavia tai rajoittavia oikeusvaikutuksia. Koska Virtasaaren alueelle ei voida vastoin omistajan suostumusta antaa myöskään maankäyttö- ja rakennuslain 70 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä, alueen sisällyttämistä kansalliseen kaupunkipuistoon ei voida pitää omistajan kannalta kohtuuttomana.

Ympäristöministeriö toteaa, että kaupungin vastineessa valittajan jättämään mielipiteeseen on tapahtunut valittajan mainitsema virhe. Vastineen virheestä huolimatta ympäristöministeriö on kansallisen kaupunkipuiston perustamispäätöstä tehdessään ollut tietoinen sekä ottanut huomioon sen, että Virtasaari on yksityisessä omistuksessa, mikä on käynyt ilmi Savonlinnan kaupungin hakemuksessa alueen maanomistusta koskevasta liitekartasta 3.

Lopuksi

Ympäristöministeriö toteaa, että edellä esitetyn mukaisesti ympäristöministeriön päätös on lainmukainen ja valitus tulisi hylätä.

Kansliapäällikkö

Juhani Damski

Erityisasiantuntija

Ilona Latsa

Liitteet

Liite 1 Valituksenalainen päätös 30.9.2021
 Liite 2 Valituksenalaisen päätöksen sähköisen allekirjoituksen kansilehti 30.9.2021
 Liite 3 Valituksenalaiseen päätökseen liitetty valitusosoitus
 Liite 4 Savonlinnan kaupungin hakemuksen saatekirje 9.8.2021
 Liite 5 Savonlinnan kaupunginhallituksen pöytäkirjaote KH 2.8.2021 § 290
 Liite 6 Savonlinnan kaupungin hakemus 9.8.2021
 Liite 7 Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 1A Sijainti
 Liite 8 Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 1B Sijainti keskusta
 Liite 9 Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 2A Kaavatilanne
 Liite 10 Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 2B Kaavatilanne keskusta
 Liite 11 Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 2C Kaavatilanne keskustan länsiosa
 Liite 12 Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 2D Kaavatilanne Haukivesi-Haapavesi
 Liite 13 Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 3 Maanomistus
 Liite 14 Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 4 Luonnonsuojelu
 Liite 15 Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 5 Viheralueet
 Liite 16 Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 6A Kulttuuriympäristö
 Liite 17 Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 6B Kulttuuriympäristö keskusta
 Liite 18 Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 7 Osa-alueet
 Liite 19 Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 8 Hakemusluonnoksesta jätetyt lausunnot ja mielipiteet
 Liite 20 Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 9 Vastineet hakemusluonnoksesta esitettyihin lausuntoihin ja mielipiteisiin
 Liite 21 Savonlinnan kaupungin hakemuksen liite 10 Hoito- ja käyttösuunnitelmat
 Liite 22 Savonlinnan kaavoituspäällikön Päivi Behmin selvitys 10.1.2022

Jakelu

Itä-Suomen hallinto-oikeus

VN/20232/2021-YM-4

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Latsa Ilona 91223903J

2022-01-21

Damski Juhani 912392044

2022-01-21